

Универзитет у Београду
Факултет спорта и физичког васпитања

**Породични подстицаји и разлози за бављење одбојком младих
одбојкашица**

Мастер рад

Студент:

Марко Јуришић

Ментор:

Ванр. проф. др Ана Весковић

Београд 2023.

Универзитет у Београду
Факултет спорта и физичког васпитања

**Породични подстицаји и разлози за бављење одбојком младих
одбојкашица**

Мастер рад

Студент:
Марко Јуришић

Ментор:
Ванр. проф. др Ана Весковић

Чланови комисије:
ванр. проф. др Ана Орлић
доц. др. Никола Мајсторовић

Сажетак

Теорија самоодређења сугерише да су људи мотивисани да расту и мењају се урођеним психолошким потребама. Теорија идентификује три урођене и универзалне психолошке потребе: потребу за компетенцијом, потребу за везом и потребу за аутономијом. Теорија самоодређења је теорија која повезује личност, људску мотивацију и оптимално функционисање. Постулира се да постоје два главна типа мотивације: интринзична мотивација и екстринзична мотивација.

Код интринзичне мотивације постоје урођене психолошке потребе које га воде да се понаша на одређен начин, без потребе за спољним подстицајима који мотивишу такво понашање. Екстринзична мотивација се односи на активности које се спроводе да би се добио одвојив инструмент за наведени задатак (Deci & Ryan 1999).

Сходно томе циљ рада је утврдити повезаност породичних подстицаја као и разлоге за бављење одбојком младих одбојкашица. Што се тиче укључености родитеља у спорт деце, резултати су показали да је оно једнако, и код деце основношколског и код деце средњешколског узраста. Резултати су такође показали да нема великих разлика у карактеристикама мотивације између млађих и старијих одбојкашица. Такође може се и приметити да се родитељи у великом проценту баве одређеном врстом физичке активности.

Кључне речи: *Самоодређење, мотивација, интринзична мотивација, одбојка*

Abstract

Self-determination theory suggests that people are motivated to grow and change by innate psychological needs. The theory identifies three innate and universal psychological needs: the need for competence, the need for relatedness, and the need for autonomy. Self-determination theory is a theory that links personality, human motivation and optimal functioning. It is postulated that there are two main types of motivation: intrinsic motivation and extrinsic motivation.

With intrinsic motivation, there are innate psychological needs that lead him to behave in a certain way, without the need for external incentives that motivate such behavior. Extrinsic motivation refers to activities that are carried out to obtain a separable instrument for the specified task (Deci & Ryan 1999).

Accordingly, the aim of the paper is to determine the connection between family incentives and the reasons for the inclusion of young volleyball players in sports. As for the involvement of parents in children's sports, the results showed that it is the same for both primary and secondary school children. The results also showed that there are no large deviations in the characteristics of motivation in both groups of respondents. It can also be noted that in a larger percentage of parents also engage in a certain type of physical activity.

Key words: *self-determination, motivation, intrinsic motivation, volleyball*

Садржај

1. Увод	6
2. Теоријски оквир	8
2.1. Мотивација	8
2.2. Интризична мотивација и екстринзична мотивација	10
2.3. Породични подстицаји за бављење спортом и њихова повезаност са мотивацијом	12
2.4. Карактеристике одбојке	14
3. Предмет, циљ и хипотезе	16
4. Метод истраживања	17
4.1. Узорак	17
4.2. Инструменти	17
4.3. Поступак	18
4.4. Статистичка обрада	18
5. Резултати са дискусијом	19
6. Закључак	27
7. Литература	28
8. Прилози	30
Прилог 1. Општи подаци о спортисти	31
Прилог 2. Укљученост родитеља у спорт младих – процена спортиста (URSM-PS)	32
Прилог 3. Скала мотивације у спорту – (SMS-6)	33

1. Увод

У спорту, укључујући и одбојку, велики број радова бави се питањем самоодређења. Резултати углавном показују да је за спортисте више карактеристична интринсична мотивација и да су такви спортисти често склони да континуирано унапређују своје способности и буду задовољнији у току игре. Ипак, резултати се често разликују управо у зависности од неких демографских фактора као што су пол, старост, време бављења одбојком и слично.

Мотивација је врло важан појам и чинилац у сваком раду. Она представља скуп процеса који потичу усмеравају и одржавају људско понашање ка одређеном циљу. Мотивација је такође утицај који изазива и одражава жељено понашање људи. Представља и психички процес задовољавања потреба, она нас покреће ка неком циљу. У образовном процесу, мотивација је све оно што доводи до учења и што одређује његов смер интензитета и трајање (Гргин 1996).

Да бисмо боље разумели суштину мотивације младих спортиста за бављење спортом, морамо узети у обзир карактеристике њиховог развојног периода. Млади узраста од 10 до 17 година налазе се у периоду ране и средње адолесценције. Овај развојни период праћен је бурним биопсихосоцијалним променама. Баш над том групом је извршено је истраживање које се тиче њихове мотивације за бављењем одбојком.

Постоје многе теорије о мотивацији, односно о мотивима за бављење одређеним спортом. Поставља се питање који су разлози због којих деца, односно девојчице, започињу да се баве одбојком? Одговори се могу свакодневно пронаћи у разговору са децом, са родитељима, али многи одговори се могу пронаћи и посматрањем понашања деце на тренинзима. Свакако велики утицај имају родитељи, разлози су различити, од тога да дете мора да се „испразни негде“, преко тога да је „одбојка најбољи спорт за девојчице“ до тога да су се и родитељи бавили одбојком, па на тај начин усмеравају своје дете.

Родитељи имају веома велику и важну улогу у периоду одрастања. Дете уз помоћ родитеља, може да стекне самопоштовање, висок ниво мотивације, сигурност у своје вештине. У овом раду може се видети колика је њихова улога у процесу бављења спортом.

Многи аутори су указали на опасност преране спортске специјализације. Сваком детету треба пружити и омогућити, да се опроба у више спортова, и на тај начин да тестира своје различите вештине и умења као и различите забавне активности. Овај рад пружа и такве одговоре, где се може видети да велики број девојчица, и старијег и млађег узраста, се претходно бавило неким другим спортом.

2. Теоријски оквир

2.1. Мотивација

Реч мотивација је латинског порекла и изводи се из латинског глагола *movere* што значи кретати се. Тако је у лаичком тумачењу повезујемо са идејом покретачке снаге која нас наводи на одређену активност. Мотивација је једна од најважнијих компоненти која делује на исходе учења, али исто тако једна од најтежих за мерење.

Мотивација најчешће започиње неком незадовољеном потребом, која ствара осећај тензије и покреће одређено понашање. Циљ је да се путем специфичног понашања и уложеног напора остваре одређени исходи, који ће последично водити специфичним наградама, материјалне или нематеријале природе

Мотивација се обично дефинише као унутрашње стање које побуђује, усмерава и одражава понашање (Woolfolk et al., 1987: 372). Појам мотивације је веома сложен, иако би неко помислио другачије. Многи аутори су дефинисали и интересовали се за појам мотивације. Интересовање је усмерено у покушајима да се схвати како се структура мотива мења узрастом, од чега као и због чега се мења мотивација у току развоја особе, како и на који начин некога мотивисати, како је правилно усмерити и због чега је она толико значајна.

Под мотивацијом се могу подразумевати сви они фактори који покрећу неку личност на активност. Ти фактори који су основ мотивације одражавају се на целокупну перформансу појединца. Она произилази из интеракције свесних и несвесних фактора као што су:

- Интезитет жеље или потребе;
- Награда, вредност циља;
- Очекивања појединца или његових вршњака, послодаваца и др.

Мотивација је повезана са понашањем. Зашто неко упорно тренира ватерполо, зашто је неко на строгој дијети, зашто се двоје људи одлучило за заједнички живот и брак, зашто се неко одлучио за отказ на послу и слично (Kordic, 2014: 165).

Она укључује емоционалне, друштвене, биолошке и когнитивне силе које активирају понашање. У свакодневном говору се користи да би се описало зашто неко нешто ради. Према схватањима бројних стручњака постоји више разлога за недостатак мотивације као што су непостојање јаке жеље, стидљивост, недостатак вере у себе и други.

Оног који је мотивисан нешто покреће, он је истрајан, усредсређен на неку ствар, посвећен је можда неком духовном, спортском или креативном достигнућу. Мотивација нас тера да нешто предуземо или остваримо (Lehmann, 2008).

Мотивација је неопходна у свакодневном животу ради постизања успеха у свим животним пољима, пословном, спортском, уметничком или било ког другог окружења. Она може да има пресудну улогу како у рекреативном тако и у професионалном спорту. Често се дешава да спортисти своје недостатке или мане, у одређеним тренуцима, то надокнађују великим нивоом мотивисаности.

Мотивација се може поделити на општу и специфичну мотивацију. Општа мотивација за учење је широка и трајна карактеристика која се односи на усвајање знања и вештина у различитим ситуацијама учења. Мотивација се може сагледавати са два различита аспекта. Општа мотивација за учење је широка и трајна карактеристика која се односи на усвајање знања и вештина у различитим ситуацијама учења. Тачније, када се једном развије, мотивација за учење се јавља током целог живота и односи се на широк дијапазон области. Извор опште мотивације се налази у самом ученику и продукт је његовог искуства у процесу образовања. С обзиром на то да је трајна карактеристика, њено потенцијално мењање захтева пуно времена и улагања. Наспрам опште постоји специфична мотивација која представља мотивацију за усвајањем знања у одређеном школском предмету. На пример, ученик може бити мотивисан да учи математику, али не и да учи језике. Специфична мотивација је повезана са спољашњим чиниоцима као што су на пример понашање наставника и сâм предмет који ученик похађа. Она је подложна променама и можемо је мењати различитим стратегијама учења (Brophy, 1987).

2.2. Интринсична мотивација и екстринсична мотивација

Интринсична мотивација укључује обављање неке активности ради њеног инхерентног задовољства, а не ради било какве очигледне спољашње награде (Oudeyer & Kaplan, 2009). Ако смо суштински мотивисани, награда је чист изазов и уживање у задатку и задовољство што га довршимо.

Интринсична мотивација се дефинише као вршење неке активности ради њеног инхерентног задовољства, а не ради неке одвојиве последице. Када је интринсично мотивисана, особа је покренута да делује ради забаве или изазова, а не због спољних производа, притисака или награда (Ryan & Deci 2000).

Екстринсична мотивација описује понашање вођено спољашњим наградама или казнама. Ове последице могу бити опипљиве – као што су новчани губитак или срамота – или апстрактне – на пример друштвено поштовање или срамота.

Екстринсична мотивација је конструкт који се односи на сваки пут се нека активност ради да би се постигао неки одвојиви исход. Екстринсична мотивација је стога у супротности са унутрашњом мотивацијом, која се односи на бављење активности само ради уживања у самој активности, а не у њеној инструменталној вредности (Ryan & Deci 2000).

Основна разлика између интринсичне и екстринсичке мотивације је у томе што унутрашња мотивација долази изнутра, док екстринсична мотивација долази споља. Међутим, то двоје се међусобно не искључују — на пример, неко ко ради на завршетку пројекта може бити екстринсично мотивисан да заврши како би испунио рок саиграча, али суштински мотивисан јер ужива у пројекту и жели да произведе висококвалитетан рад (Sennett, 2021). Стога су наше мотивације често мешавина унутрашњих и екстринсичних фактора.

Сансон и истраживачи су сугерисали важност високог почетног интересовања у намерном одабиру активности које су од великог унутрашњег интереса. Док очекиване опипљиве награде могу да поткопају интересовање за активности од великог почетног интереса, оне могу повећати интересовање за задатке који су првобитно били малог иницијалног интереса.

Најмањи степен мотивације назива се амотивација. Амотивација се односи на немогућност или неспремност да се учествује у нормалној ситуацији или активности. То је психолошко стање повезано са смањеном инспирацијом за учешће у физичким активностима или друштвеним ситуацијама, са пропустима у апатији узрокованим спољашњим догађајем или недостатком нечега.

Екстринсично мотивисано понашање може да варира у опсегу од високо контролисаног, до понашања у коме особа има више избора заснованих на личним вредностима и жељама (Deci & Ryan, 1985; Deci & Ryan, 2000): од екстерне регулације, преко интројектоване и идентификоване до интегрисане.

Екстерна регулације одговара традиционалном схватању екстринсичне мотивације. Овај вид мотивације је у најмањем степену аутономан. Одређено понашање је регулисано спољашњим средствима као што су награде и ограничења (Deci & Ryan, 1985; Deci & Ryan, 2000).

Интројектована регулација је у основи понашање које се изводи из обавезе да би се избегло осећање кривице. Овај тип мотивације је делимично интернализован, али припада спољашње контролисаном понашању (Deci & Ryan, 1985; Deci & Ryan, 2000).

Идентификована регулација је у основи понашања која особа сматра врло важним, чији циљ свесно вреднује и при том осећа да има могућност избора. Међутим, код идентификоване регулације није дошло до потпуне интеграције са селфом (Deci & Ryan, 1985; Deci & Ryan, 2000).

Интегрисана регулација представља вид екстерне мотивације са највећим степеном аутономије. По многим карактеристикама овај вид регулације сличан је интринсичној мотивацији, али се од ње разликује по томе што особа изводи активност како би достигла циљ одвојен од саме активности, а не због активности по себи нити због осећања задовољства инхерентног извођења активности. Поред тога што је неки циљ значајан за особу, долази до потпуне интернализације и остваривања кохерентности са другим деловима селфа, односно, до усклађености са осталим вредностима потребама особе. Активност која се изводи је изабрана (Deci & Ryan, 1985; Deci & Ryan, 2000)

2.3. Породични подстицаји за бављење спортом и њихова повезаност са мотивацијом

Специфично спортски и породични фактори су изузетно важни за укључивање, као и за трајно бављење спортом, како за општу популацију деце, тако и за даровиту децу (Milošević & Vesković, 2013). Потенцијални разлози могу да буду позитивни ставови о спортским активностима, као и здрављу своје деце. Проблем на који овај рад треба да пружи одговор јесте који су то породични подстицаји и разлози за бављење одбојком код младих одбојкашица.

Родитељи имају значајну улогу у свим аспектима живота младих, па и у спорту. Јако је важна интеракција родитељ-дете, поготово у периоду одрастања и адолесценције. Она свакако треба да буде умерена, али подстицајна за свако дете. На ову тему, рађена су многа истраживања, која су дала занимљиве податке.

Адолесценти који су физички активни у високом степену добијају подршку за физичку активност макар од једног родитеља (Davison 2004, према Vesković 2012). Можемо закључити да су породични фактори веома значајни за активно и организовано учествовање младих у спорту.

Истраживање (Milošević & Vesković, 2013) је показало укљученост оба родитеља од умереног до високог интензитета. Испитаници, односно деца, су проценили своје мајке као мање укључене у своје спортске активности у односу на очеве, осим тога мајке су мање биле укључене у активности својих синова у односу на ћерке, док је код очева то подједнако.

Оно што се може приметити, а то показују одређена истраживања (према Весковић 2012), то је да су за децу најважнији интринсични мотиви (да се забаве, да лепо проведу време, да се добро осећају), док су екстринсични најмање битни (да добијају награде и признања).

Претпоставља се да постоје три механизма којима родитељи делују на младе (Fredricks & Eccles, 2005): први се тиче начина на који млади опажају очекивања, ставове, циљеве својих родитеља; други је начин на који родитељи интерпретирају деци искуство које ова стичу у спорту; трећи је учење по моделу. Део општег Модела, прилагођен је примени у контексту

спорта (Fredricks & Eccles, 2005). Овај поједностављени модел пружа могућности за објашњавање механизма којима родитељи утичу на психолошке одговоре, понашање и постигнуће младих у спорту. Варијабле у оквиру специфично спортског модела сврстане су у следеће четири компоненте:

- *Вредности и систем уверења родитеља*: вредности повезане с физичком активношћу, ставови према етици у спорту, циљна усмереност деце, полни стереотипи, опажање спортске компетентности деце, очекивање успеха.
- *Физичка активност родитеља и понашање према деци у контексту спорта*: физичка активност родитеља, укљученост родитеља у физичку активност деце, подстицаји родитеља, емоционална подршка родитеља, повратне информације које родитељи дају деци и стил родитељства.
- *Систем вредности и уверења детета*: перцепција вредности физичке активности, уверења о полним стереотипима, самопоуздање/самоефикасност, мотивациона оријентација, опажена компетентност, очекивање успеха.
- *Понашање и спортско извођење детета*: учествовање, истрајност, улагање напора.

Слика 1. Поједностављен модел утицаја родитеља у домену спорта и физичке активности Fredricks & Eccles, 2005 (preuzeto iz: Horn & Horn, 2007).

2.4. Карактеристике одбојке

Настајање одбојке је везано за 1895. годину. Американац, Вилиам Г. Морган, сматра се створитељем одбојке. По занимању педагошки радник, искористио је своје знање и осмислио игру коју је назвао мајонет (eng. Minttonete). Терен је за ову игру дељен тениском мрежом на два једнака дела. Играла су је два тима са неограниченим бројем играча, оба пола. Задатак је био да после неограниченог броја хватања, вођења, додавања и ударања, пребаце лопту преко мреже. Након прве демонстрације мајонета, извесни А. Т. Холстед 1896. предлаже нови назив „volleyball“, који се задржао до данас. Одбојку су првенствено прихватиле установе у којима се окупља омладина: школе, црква, фабрике и војска. У свом развоју одбојка је пролазила кроз различите етапе од којих је свака на свој начин била значајна. Најпре добија прецизна, стандардна правила, а потом и утврђену организацију игре са одређеном улогом играча. То више није била игра у смислу забаве и разоноде или допунска физичка активност, она постаје „више од игре“, постаје такмичарска игра и поприма обележје спорта. Као такву карактерише је испољавање великог физичког и психичког напора у борби између две екипе, са тежњом да се противничка екипа победи. (Нешић, Стојановић & Каралић, 2010).

Она такође утиче на правилан анатомско-физиолошки развој моторичких способности, али и на развој позитивних моралних и вољних особина. Међутим, највећи напредак учињен је у области развоја технике и тактике одбојкашке игре. (Нешић, Стојановић & Каралић, 2010).

Одбојка је спорт у којем играју две екипе на терену подељеном мрежом. Постоје различите верзије ове игре прилагођене посебним околностима с циљем да се многоструке могућности ове игре пруже свима. Одбојка је игра за два тима, од шест играча у којој сваки тим покушава да постигне поене уземљењем лопте на делу терена другог тима. Под млађим категоријама спортиста се, у одбојци, подразумевају млађе пионирске, пионирске, кадетске и јуниорске селекције.

Одбојка је спорт који својом специфичношћу и игром на мрежи, нема директан контакт са противником, претпоставља врхунску технику, стратегију и тактику. Захтева одређену брзину покрета и кретања, чиме привлачи све групе учесника и гледалаца. Као комплексна

спортска грана, одбојка обилује различитим моторичким формама, дефинише се као “полиструктурни комплексни спорт” у којој играчи испољавају технику, тактику, моторичке способности, а све у циљу остваривања одређених резултата и достизања успеха (Јанковић & Марелић, 1995.).

Одбојка је један од најпопуларнијих такмичарских и рекреативних спортова на свету. Игра се на свим континентима, заступљена је у школским програмима широм света. Као такмичарски спорт одбојка се игра у два облика, најпознатији је на тврдој подлози у спортским халама, а све популарнија је одбојка на песку.

Она представља врсту тимског и Олимпијског спорта, која обилује брзином и свестраним покретима тела, па се од играча очекују брзе реакције, сабраност и тренутна снажљивост. Главне карактеристике у савременој одбојци су снага и висина, али не треба заборавити и спортску интелигенцију.

3. Предмет, циљ и хипотезе

Предметом рада се жели истражити да ли постоји повезаност између породичних подстицаја за бављење спортом (спортска и вежбавања активност) и специфичног ангажовања родитеља деце и мотивације младих одбојкашица на контуумму самоодређења.

Предмет истраживања је и поређење породичних подстицаја и мотивације млађих и старијих одбојкашица.

Предметом рада су обухваћене разлике у карактеристикама мотивације, код девојчица основношколског узраста и девојчица средњешколског узраста, од амотивације до интринсичне мотивације.

Циљ рада је утврдити повезаност породичних подстицаја као и разлога за укључивање младих одбојкашица у спорт.

Сходно предмету и циљу, постављене су следеће хипотезе:

X1 - Укљученост родитеља и њихови подстицаји код основношколског и средњешколског узраста неће имати значајне разлике.

X2 - Ниво мотивације и критичности према себи, биће већи код девојчица средњешколског узраста него код основношколског узраста.

4. Метод истраживања

4.1. Узорак

Истраживање је спроведено на узорку од 60 испитаница, подељених у две групе:

- Основношколска група
- Средњешколска група

Истраживање је рађено искључиво са испитаницама женског пола, одбојкашког клуба „Рода“. Одбојкашице су узраста од 13 до 18 година, просечног узраста $M=14,75$, при чему просечно одступање износи $SD=1.58$.

Што се тиче девојчица основношколског узраста и њиховог просечног узраста, оно износи $M=13.40$, док је одступање врло мало и оно износи $SD=0.50$.

Код девојчица средњешколског узраста, просечни узраст је $M=16.10$, а одступање је мало више него код претходне групе и износи $SD=1.03$.

Што се тиче спортског стажа, он је у нешто већем распону и износи од 1 до 12 година. Просечна дужина је $M=5.73$, док је одступање нешто веће и оно је $SD=2.56$. Ове бројке спортског стажа, нам показују сасвим логичке закључке које се тичу распона тренирања, а то је да деца нижих разреда тренирају краће, док старије испитанице имају озбиљан стаж за собом, самим тим је и одступање веће.

4.2. Инструменти

Спроведено истраживање је анкетног типа. Извршено је анкетање 30 испитаница основношколског узраста и 30 испитаница средњешколског узраста. Основни инструменти су анкете: Скала мотивације у спорту – СМС 6 (Mallet, et al., 2007), као и Укљученост родитеља у спорт младих УРСМ-СР (Весковић, 2012).

Прва је Укљученост родитеља у спорт младих УРСМ-СР и односи се на укљученост родитеља у спортску активност детета. Под функционалном укљученошћу родитеља у

спорт младих подразумевају се различити облици ангажовања родитеља којима они доприносе да млади остваре позитивне ефекте учествовањем у спорту. УРСМ-РС се састоји из 11 тврдњи и за мајку и за оца. Испитанице су изражавале своје ставове на петостепеној Ликертовој скали, где се оцена 0 односила на став „Скоро никад“, а оцена 4 се односила на став „Скоро увек“.

Друга је Скала мотивације у спорту – СМС 6, која је прилагођена за испитанике из наше средине. СМС 6 даје одговоре на 6 различитих типова мотивације: амотивација, екстерна, интројектована, идентификована, интегрисана и интринсична мотивација. Она има за циљ да да одговоре о разлозима због којих се баве спортом. Састоји се из 24 тврдњи, по којима може да се заокружи свој став на седмостепеној Ликертовој скали где се оцена 1 односила на „Уопште не одговара“ а оцена 7 се односила на „Сасвим одговара“.

4.3. Поступак

Истраживање је спроведено уз написмену сагласност родитеља. Испитанице су претходно биле обавештене о добровољности и анонимности, како би што искреније одговориле на питања, као и о употреби резултата у истраживачке сврхе. Претходно им је показан пример, како би требало да попуне. Испитанице су прво попуњавале упитник са својим општим подацима, који се састојао из 9 питања (колико имају година, колико дуго тренирају одбојку, да ли су тренирале нешто пре одбојке, да ли им брат/сестра, уколико их имају, тренирају нешто и шта). Након попуњавања упитника, могле су да започну и са попуњавањем анкете. Истраживање је одржано у сали у којој тренирају, пре почетка тренинга, и трајало је 20 минута.

4.4. Статистичка обрада података

Подаци су обрађени у статистичком пакету SPSS 23. За сваки сет резултата је примењена дескриптивна статистичка анализа. Уврђивање значајности разлика које се тичу породичних фактора, тестирано је t-testom за независне узорке и једносмерним анализом варијансе (ANOVA) за испитивање разлика у димензијама мотивације.

5. Резултати са дискусијом

Најпре је примењена дескриптивна статистичка анализа, која је показала, колики број испитаница се пре одбојке бавило неким спортом. Од њих 60 испитаница, 43 се претходно сусрело са неким другим спортом, у процентима то износи 71.7%. Ово свакако потврђује, у складу са знањима, да рана специјализација није добра, како би деца могла да покажу различите способности и како би се пронашли у њима одговарајућем спорту. Многа деца која су била изузетно успешна у одређеном спорту у раној младости, те резултате нису поновили касније. Међутим имамо и изузетке, Тајгер Вудс је почео да игра голф са три године а Новак Ђоковић тенис са четири године. Рана специјализација доноси притисак околине, тренера и родитеља ради постизања најбоље могућих резултата и имају сасвим нереална очекивања. То доприноси стварању притиска, велике одговорности и стреса за младог спортисту (Чох, 2019, стр. 4).

Истраживање је показало занимљиве податке, а то је да су се испитанице претходно бавиле спортовима који немају лопту као спортски реквизит. Процентуално највише износи гимнастика са 20%, након тога, различите врсте плесова као и спортови који се одвијају у или на води (пливање, ватерполо, једрење, веслање). Тек након ових спортова, можда и неочекивано, следе лопташки (рукомет, фудбал, кошарка) са 8.3%. У преосталим, ниским процентима, преостала су борења са 5% и атлетика са 1.7%. Овакви резултати се могу повезати са чињеницом да, управо набројани спортови без лопте, доприносе општем физичком и здравственом развоју, као и развоју општих моторичких способности. Може се рећи да родитељи сматрају те спортове као одличну „подлогу“ за даљи развој деце.

Табела 1. Број деце у породици

Број деце у породици	f	%
Једно дете	15	25%
Двоје деце	35	58.3%
Троје деце	10	16.7%

У табели 1, је приказан проценат одбојкашица који потичу из породица са једним дететом-колико њих су једине у породици, као и колико њих има брата/сестру, или више њих.

Резултати нам показују да преко половине њих има једног брата или сестру (58.3%). Њих 15, односно 25% су једине у породици, док нешто мање испитаница има још двоје браћа-сестара у породици. Породицама које имају једно или два детета, је свакако лакше организовати превоз деце (у смислу довођења и одвођења са тренинга), а не треба занемарити ни финансијски фактор који узима у обзир у куповину опреме за тренинг. Свакако, родитељима са већим бројем деце, све то је теже постићи, посебно уколико они тренирају различите спортове на различитим локацијама.

Табела 2. Број браће и сестара који се баве спортом

Браћа/сестре	f	%
Један сиблинг	23	51.1.%
Ниједан сиблинг	14	31.1.%
Један се бави-други не	4	8.9%
Оба се баве	1	2.2.%
Ниједан сиблинг	3	6.7.%
Укупно	45	100%

У табели 2 се може видети, колики је број сиблинга, односно браће/сестара испитаница, који се баве неким спортом. У табели нису урачунате јединице, већ само деца која имају сиблинга, односно брата/сестру. Од укупно 60 испитаница, њих 45 има бар једног сиблинга, самим тим резултати који су приказани се односе на њих.

Резултати показују да од укупно 45 испитаница које имају сиблинга, више од пола се бави неким спортом (51,1%). Процентуално је мање њих који се не баве неким спортом (31,1%). Ови резултати нам донекле могу показати да постоји одређена веза између сиблинга, односно да постоје одређени подстицаји међу њима да се баве спортом. Овакви резултати могу допринети побољшању и стимулацији спортске климе у породици, која је један од битних фактора животне средине која обликује карактер деце (Xiady & Xinyu, 2021).

Табела 3. Спорт којим се бави брат/сестра

Спорт	f	%
Одбојка	2	11.8%
У на води	1	5.9%
Лопташки	11	64.7%
Борења	2	11.8.%
Тенис	1	5.9.%
Укупно	17	100

Табела 4. Спорт којим се бави други брат/сестра у породицама са више од двоје деце

Спорт	f	%
Одбојка	13	81.8.%
Лопташки	1	6.3%
Атлетика	2	12.5.%
Укупно	17	100%

У табелама 3 и 4, може се приметити да су одбојка и лопташки спортови раздвојени, иако одбојка спада у поменуте врсте спортова. Разлог због којег је то урађено, јесте да би се видела евентуална и потенцијална повезаност сиблинга (браће и сестара) и испитаница, у смислу колико њих се такође бави одбојком.

Оно што је интересантно и што се може упоредити, то је да у односу на саме испитанице и њихове претходне спортове којима су се бавиле (на прва три места нема спортова са лоптом), овде се може уочити сасвим супротно, а то је да се њихови сиблинзи највише баве управо тим спортовима. Што се тиче Табеле 3, у коју спадају браћа испитаница, највише њих се бави лопташким спортовима (18.3%). Овде није урачуната одбојка, којом се баве два сиблинга (3.3%). У Табели 4 се може видети велики проценат сиблинга, који представља сестру/е испитаница, које се баве одбојком. Ту се може видети корелација, односно повезаност сестара, где се чак 81.3% такође бави одбојком. Ови резултати могу бити логични из разлога јер је и самим родитељима, стратешки и временски лакше, да воде децу на један спорт.

Резултази истраживања могу да укажу и на повезаност спортске активности родитеља и деце. Укупно 21 или 36.2% мајки се бави спортом (у смислу активне физичке активности) а 30 или 50% њихових очева. Овај податак може бити веома битан, кад се зна колико је битна подршка родитеља у периоду одрастања, а поготово ако су они имали искуства у спорту која могу да пренесу својој деци. Управо такво истраживање је спроведено и резултати су показали да су се браћа и сестре процентуално више бавили спортским активностима уколико су им родитељи спортисти у односу на браћу и сестре чији родитељи нису спортисти (Milošević & Vesković, 2013).

Досадашња истраживања су сагласна у томе да је укључивање родитеља у спорт младих значајно, те да различит степен укључености родитеља води различитим исходима. Резултати истраживања Стајна и сарадника (1999), показали су да се оба родитеља укључују у спорт деце, у интезитету од средњег до великог. У већини случајева средњи ниво је оптималан зато што породични идентитет младе особе остаје независан од спорта. То су показали и резултати истраживања, где је укљученост мајки ($M=2.52$, $SD=.87$), као и очева ($M=2.69$, $SD=.91$) средњег интезитета при чему се на основу т-теста може закључити

да је степен њихове укључености једнак $t(57) = -1.59$, $p = .117$. При високом степену укључености родитеља у спорт њихове деце, долази до умрежавања ова два система. Наведени сценарио неретко се завршава престанком бављења спортом. На основу резултата, може се се потврдити да је прва хипотеза потврђена, као и да је утврђено да не постоје значајне разлике у подстицају и степену укључености код родитеља основношколског и средњешколског узраста.

- Мајке основношколске деце ($M=2.49$, $SD=.74$) укључују се у спортску активност деце у сличном степену као мајке средњошколске деце ($M=2.59$, $SD=1.00$), $t(57) = -.32$, $p = .747$;
- Очеви основношколске деце ($M=2.67$, $SD=.82$) укључују се у спортску активност деце у сличном степену као мајке средњошколске деце ($M=2.59$, $SD=1.00$), $t(57) = -.32$, $p = .747$;

Резултати истраживања у нашој средини показали су да се родитељи у највећем степену ангажују у пружању психосоцијалних подстицаја и подршке. На другом месту према учесталости су организационе активности, а на трећем специфично спортско ангажовање (Vesković, 2007). У једној од првих студија у којима су идентификоване активности мајке и очева у спортској активности ћерки-адолесценткиња, добијен је веома висок степен корелације између подршке мајки и подршки очева (Weiss & Knopers, 1998., према Vesković 2012).

Резултати истраживања су сагласни у томе да родитељи имају значајне улоге у спортској активности младих. Међутим, остају бројна неразјашњена питања. Једна група питања односи се на слику коју родитељи имају о спорту, која укључује опажање основне улоге спорта у животу деце. Да ли за родитеље спорт примарно представља активност која је значајна сама по себи (љубав према спорту) или средство остваривања неких других циљева (на пример, унапређивања здравља и стицање кондиције)? Који су основни мотиви и циљеви родитеља који желе да се њихова деца баве спортом? Да ли родитељи опажају спорт претежно као домен постизања резултата или као активност којом млади могу да задовоље бројне потребе (на пример, за дружењем или припадањем)? Друга група питања тиче се тога како родитељи опажају разлоге и потребе да се укључе у спорт младих: као

једну од родитељских улога која је у функцији развоја младих или као активно одговарање на потребе детета.

Табела 5. Дескриптивна статистика супскала СМС-6

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Амотивација	1.00	5.75	2.09	1.35
Екстерна	1.25	7.00	4.33	1.58
Интројектована	1.75	7.00	5.17	1.39
Идентификована	3.00	17.75	5.50	1.95
Интегрисана	2.50	7.00	5.65	1.19
Интрисична	3.50	7.00	5.81	1.02

Резултати који су добијени истраживањем, могу се сматрати и очекиваним, поготово за тренутни узраст испитаница. Управо је интринсична мотивација та која се треба неговати у тим годинама и начин на који деца треба да размишљају. Може се закључити да испитанице играјући одбојку, доживљавају висок ниво задовољства и уживања у самој игри, без обзира на спољашње циљеве (награде или победе).

Једно истраживање потврђује ове резултате, у ком су испитивани спортисти из различитих спортских грана, узраста од 12 до 14 година, које показује да су сви спортисти интринсично мотивисани за бављење спортом (Standage et al., 2003).

Резултати се могу потврдити и упоредити са још једним истраживањем, које је показало да су највише заступљени унутрашњи мотиви код кадетске репрезентативне селекције Србије у кошарци. Закључено је такође да је за њих најважније уживање у кошаркашкој игри, која је сама по себи извор унутрашњег задовољства и даљег подстицаја за бављење спортом. (Младеновић & Трунић, 2005).

Табела 6. Разлика мотивације код основношколске и средњошколске групе испитаница

	Osnovna škola		Srednja škola		<i>F</i>	<i>p</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
Амотивација	2.15	1.20	2.02	1.50	.13	.722
Екстерна	3.98	1.35	4.67	1.74	2.89	.095
Интројектована	4.95	1.50	5.38	1.26	1.46	.231
Идентификована	5.55	2.58	5.46	1.01	.03	.857
Интегрисана	5.19	1.34	6.12	.80	10.59	.002**
Интрисична	5.62	1.03	6.01	.99	2.24	.140

Како се види из Табеле 6, постоји значајна разлика у степену изражености интегрисане мотивације између одбојкашица основношколског и средњешколског узраста. Резултати показују да је она израженија код одбојкашица средњешколског узраста. На основу ових показатеља, може се рећи да је овакво размишљање повезано са искуством испитаница, односно да временом почињу да себи задају одређене циљеве у спорту ка којима теже.

Табела 7. Мотивација испитаница уколико се неко од родитеља (не) бави спортом

	Ниједан родитељ				<i>F</i>	<i>p</i>
	се не бави		Један или оба се баве			
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
Амотивација	2.27	1.26	2.02	1.40	.30	.588
Екстерна	4.24	1.24	4.40	1.75	.792	.378
Интројектована	5.51	1.19	5.00	1.48	6.22	.016**
Идентификована	5.79	2.97	5.37	1.18	1.76	.192
Интегрисана	5.14	1.35	5.95	1.00	2.18	.147
Интрисична	5.55	1.14	5.92	.95	25.364	.000**

У Табели 7. се могу приметити разлике у интројектованој и интринсичној мотивацији. Интројектована је израженија код оних код којих се ниједан родитељ не бави физичком активношћу у односу на оне код којих се један или оба баве физичком активношћу. Овакав резултат се може повезати лошијим приступом и мотивацијом деце од стране родитеља,

баш из разлога јер се не баве физичком активношћу а самим тим и не схватају њен значај, циљ и сврху.

Интринсична мотивација је израженија код оних код којих се један или оба родитеља баве физичком активношћу. Тврдња, односно претпоставка, код интројектоване мотивације, показује у овом случају да она може бити тачна. Деца, чији се родитељи баве физичком активношћу, могу позитивно деловати, сугерисати и на прави начин мотивисати децу, управо како би схватили, да у том периоду одрастања циљ треба бити уживање у спортској игри.

Табела 8. Мотивација испитаница уколико се неко од сиблинга (не) бави спортом

	Ниједан сиблинг се не бави или нема сиблинга		Један или оба се баве		<i>F</i>	<i>p</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
Амотивација	2.03	1.28	2.15	1.44	.118	.732
Екстерна	4.16	1.65	4.52	1.51	.777	.382
Интројектована	5.06	1.41	5.29	1.39	.380	.540
Идентификована	5.61	2.48	5.39	1.08	.198	.658
Интегрисана	5.56	1.21	5.76	1.17	.405	.527
Интрисична	5.81	.92	5.81	1.15	.000	1.000

Табела 8. нам показује да не постоји разлика у мотивацији између одбојкашица чији се сиблинзи баве и чији се сиблинзи не баве спортом. На основу ових резултата, може се доћи до закључка да много већи утицај и подстицај пружају родитељи у односу на браће/сестре.

6. Закључак

Бављење одбојком доприноси здравом начину живота, развоју општих и специфичних физичких способности, социјализацији и припадност групи, развоју креативне и менталне способности као и позитиван поглед на живот.

У спроведеном истраживању, у коме је учествовало 60 испитаница, прва хипотеза је у потпуности потврђена, док је друга делимично. Ниво амотивације код старијих одбојкашица је за мали проценат већи. Што се тиче највиших нивоа мотивације, односно интегрисане и интриничне, оне су такође веће код старијих у односу на млађе одбојкашице.

Овим радом, исказана је жеља, да се потврде многа истраживања на сличну тему, која су показала висок ниво инстриничне мотивације, као и да се укаже на значај поменуте мотивације, поготово за узраст над којим је спроведено дато истраживање. Наравно, у целом том процесу, одрастања детета уз спорт, битну улогу имају и родитељи. Управо том делу је и посвећен део истраживања, који је показао битност њиховог присуства, али у нивоу средњег интезитета.

Под ограничењима рада се може сматрати недостатак података за дечаке, као и број узорка испитаница који би могао бити већи.

7. Литература

1. Brophy, J. (1987). Research linking teacher behavior to student achievement: Potential implications for instruction of Chapter I students. *Unpublished manuscript*. Michigan State University East Lansing, MI.
2. Vesković, A. (2012). *Roditelji kao agensi sportske socijalizacije mladih*. Filozofski fakultet, Beograd.
3. Grgin, T. (1996). *Edukacijska Psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
4. Janković, V., Marelić, N. (1995). *Одбојка*. Факултет физичке културе. Загреб.
5. Lehmann, I. *Motivation*. Munich: Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH Co. KG.
6. Milošević, V., Vesković, A., (2013). *Family as an agent for sport socialization of youth*. Primary School „Svetozar Marković“, Zemun, Serbia.
7. Mladenović, M. & Trunić, N. (2005). *Sportska motivacija i ciljna orijentacija mladih Srpskih košarkaša*. Beograd: Fakultet za fizičku kulturu i menadžment u sportu Univerziteta Singidunum.
8. Oudeyer, P., Kaplan, F. (2007). *What is intrinsic motivation? A typology of computational approaches*. Paris, France.
9. Ryan, R. M., Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-79.
10. Standage, M., Duda, J.L., & Ntoumanis, N. (2003). A model of contextual motivation in physical education: Using constructs from self-determination and achievement goal theories to predict physical activity intentions. *Journal of Educational Psychology*, 97-110.
11. Stojanović, T., Nešić, G., Karalić, T. (2010). *Efikasnost takmičarske aktivnosti odbojkašica i odbojkaša na vrhunskim takmičenjima*. Grafopapir. Banja Luka: Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta.
12. Fredricks, J. A. & Eccles, J. S. (2005). Family socialization, gender, and sport motivation and involvement. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 27, 3–31.

13. Horn, T. S., & Horn, J. L. (2007). *Family influences on children's sport and physical activity participation, behavior, and psychosocial responses*. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of sport psychology*.
14. Čoh, M. (2019). Sport – Nauka i praksa. U: *Problemi identifikacije i razvoja talenata u savremenom sportu* (str. 1-10). Ljubljana: Fakultet za sport.
15. Woolfok, A., Hughes, M., Walkup, V. (2015). *Psihologija u obrazovanju*. Beograd: Clio
16. Xiady, L., Xinyu, L. (2021). *The impact of a Good Sports Climate on Children's Character Building*. Taiyuan Normal University, Taiyuan, China.

8. Прилози

Прилог 1. Општи подаци о спортисти

1. Колико имаш година? _____
2. Колико година тренираш одбојку? _____
3. Да ли си се пре одбојке бавила неким другим спортом? _____
4. Ако је одговор на претходно питање ДА, којим спортом? _____
5. Да ли ти брат/сестра тренирају нешто? _____
6. Ако је одговор на претходно питање ДА, којим спортом? _____
7. Са ким живиш у домаћинству? _____
8. Да ли се неко од њих бави/о спортом? _____
9. Ако је одговор на претходно питање ДА, којим спортом? _____

Прилог 2. Укљученост родитеља у спорт младих – процена спортиста (URSM-PS)

Следеће тврдње описују различите начине на које родитељи могу да буду (или су били) укључени у спортску активност детета. Сваку тврдњу пажљиво прочитај и на скали од 0 до 4 заокружи онај одговор који најбоље описује степен у којем се твоја мајка и отац ангажују у твојој спортској активности.

Моја мајка:	скоро никад	ретко	понекад	често	скоро увек
Води(ла) ме на тренинге кад је то (било) потребно.	0	1	2	3	4
Упозната је са календаром такмичења.	0	1	2	3	4
Разговара са мном о мом напредовању на тренинзима.	0	1	2	3	4
Саветује ме како да превазиђем тешкоће у овладавању спортким вештинама.	0	1	2	3	4
Подстиче ме да наставим да се бавим спортом.	0	1	2	3	4
Присуствује спортским такмичењима.	0	1	2	3	4
Разговара са мном о мојој игри/наступу на такмичењу.	0	1	2	3	4
Разговара са мном о искуствима на спортским припремама.	0	1	2	3	4
Води рачуна о набављању спортске опреме.	0	1	2	3	4
Разговара са мном о другој деци и младима који тренирају.	0	1	2	3	4
Разговара са тренером о мом напретку.	0	1	2	3	4
Мој отац:					
Води(ла) ме на тренинге кад је то (било) потребно.	0	1	2	3	4
Упозната је са календаром такмичења.	0	1	2	3	4
Разговара са мном о мом напредовању на тренинзима.	0	1	2	3	4
Саветује ме како да превазиђем тешкоће у овладавању спортким вештинама.	0	1	2	3	4
Подстиче ме да наставим да се бавим спортом.	0	1	2	3	4
Присуствује спортским такмичењима.	0	1	2	3	4
Разговара са мном о мојој игри/наступу на такмичењу.	0	1	2	3	4
Разговара са мном о искуствима на спортским припремама.	0	1	2	3	4
Води рачуна о набављању спортске опреме.	0	1	2	3	4
Разговара са мном о другој деци и младима који тренирају.	0	1	2	3	4
Разговара са тренером о мом напретку.	0	1	2	3	4

Прилог 3. Скала мотивације у спорту – (SMS – 6)

У упитнику су наведени могући разлози због којих се спортисти баве спортом. Користећи доле наведену скалу, заокружи број, који одговара сваком од наведених разлога из ког се Ти тренутно бавиш спортом.

Уопште не одговара	Мало одговара	Умерено одговара	Много одговара	Сасвим одговара		
1	2	3	4	5	6	7

Због узбуђења које осећам када сам стварно укључена у спортске активности.	1	2	3	4	5	6	7
Зато што је то начин на који сам одабрала да живим.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што је то добар начин да научим пуно ствари које би ми могле бити корисне у другим областима живота.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што ми омогућава да ме поштују људи које знам.	1	2	3	4	5	6	7
Више и не знам, имам утисак да нисам способна да	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што осећам задовољство док овладавам одређеним тешким техникама тренинга.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што је апсолутно неопходно да се бавим спортом ако хоћу да будем у форми.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што је то један од најбољих начина који сам одабрала да развијем друге аспекте живота.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што је то продужени део мене.	1	2	3	4	5	6	7

Уопште не одговара	Мало одговара		Умерено одговара	Много одговара		Сасвим одговара	
1	2	3	4	5	6	7	

Због тога што морам да се бавим спортом да бих добро мислила о себи.	1	2	3	4	5	6	7
Због престижа које статус спортисте носи.	1	2	3	4	5	6	7
Не знам да ли и даље желим да наставим да толико улажем своје време и напор у спортску активност.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што је учешће у спорту у вези с мојим најдубљим принципима.	1	2	3	4	5	6	7
Због задовољства које проживљавам док усавршавам своје способности.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што је то један од најбољих начина да одржим добре односе са својим пријатељима.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што бих се осећала лоше ако не користим време за спорт.	1	2	3	4	5	6	7
Није ми више јасно; мислим да ми није место у спорту.	1	2	3	4	5	6	7
Због задовољства у откривању нових стратегија за постизање учинка.	1	2	3	4	5	6	7
Због материјалних и/или друштвених добробити које имаш кад си спортиста.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што ће напоран тренинг унапредити мој учинак.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што је учешће у спорту саставни део мог живота.	1	2	3	4	5	6	7
Не изгледа ми да уживам у спорту онолико колико сам раније уживала.	1	2	3	4	5	6	7
Због тога што морам редовно да се бавим спортом.	1	2	3	4	5	6	7
Да покажем другима колико сам добра у свом спорту.	1	2	3	4	5	6	7

